

Forum dla przedstawicieli jednostek samorządowych pt.
„Praktyczne aspekty rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej i energetycznej”

9-11 czerwca 2022 r. Lublin – Janów Lubelski – Białka

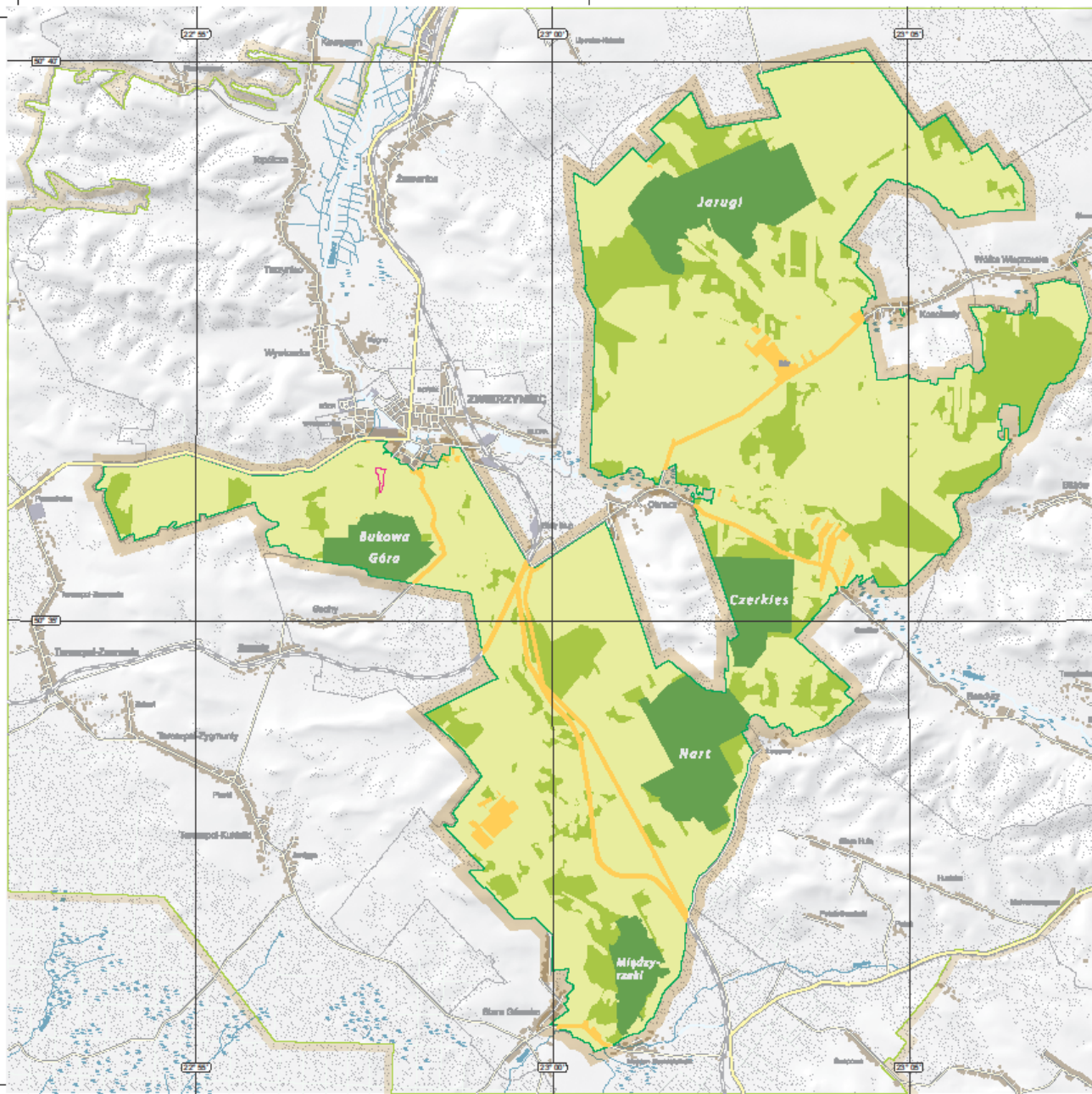
ROZTOCZAŃSKI PARK NARODOWY
Tadeusz Grabowski

**Doświadczenia w realizacji inwestycji z zakresu
gospodarki wodno-ściekowej i energetycznej w
Roztoczańskim Parku Narodowym na przykładzie
Roztoczańskiego Centrum Naukowo-Edukacyjnego
oraz innych wybranych obiektów**

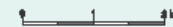

Lublin-Janów Lubelski-Białka, 9-11 czerwca 2022 roku

Roztoczański Park Narodowy

Obszary objęte ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową

- Obszary ochrony ścisłej (1029 ha - 12 % pow. Parku)
- Obszary ochrony czynnej - ochrona zachowawcza
- Obszary ochrony czynnej - ochrona aktywna
- Obszar ochrony czynnej (7240 ha - 85 % pow. Parku)
- Obszary ochrony krajobrazowej (213 ha - 3 % pow. Parku)

Powierzchnia Parku - 8487 ha
w tym: lasy 8100 ha - 95 % pow.
wody 51 ha - 0,6 % pow.

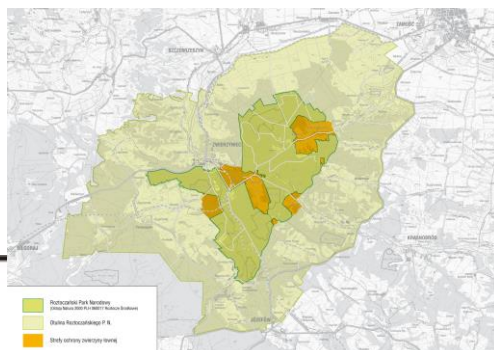
Szata roślinna:
23 - zespoły i zbiorowiska leśne
60 - zbiorowisk nieleśnych

Rośliny:
ponad 1 300 gat. w tym naczyniowe
900 gat., 7. regionów geograficznych
230 gat. porostów
240 gat. mszaków
50 gat. glonów

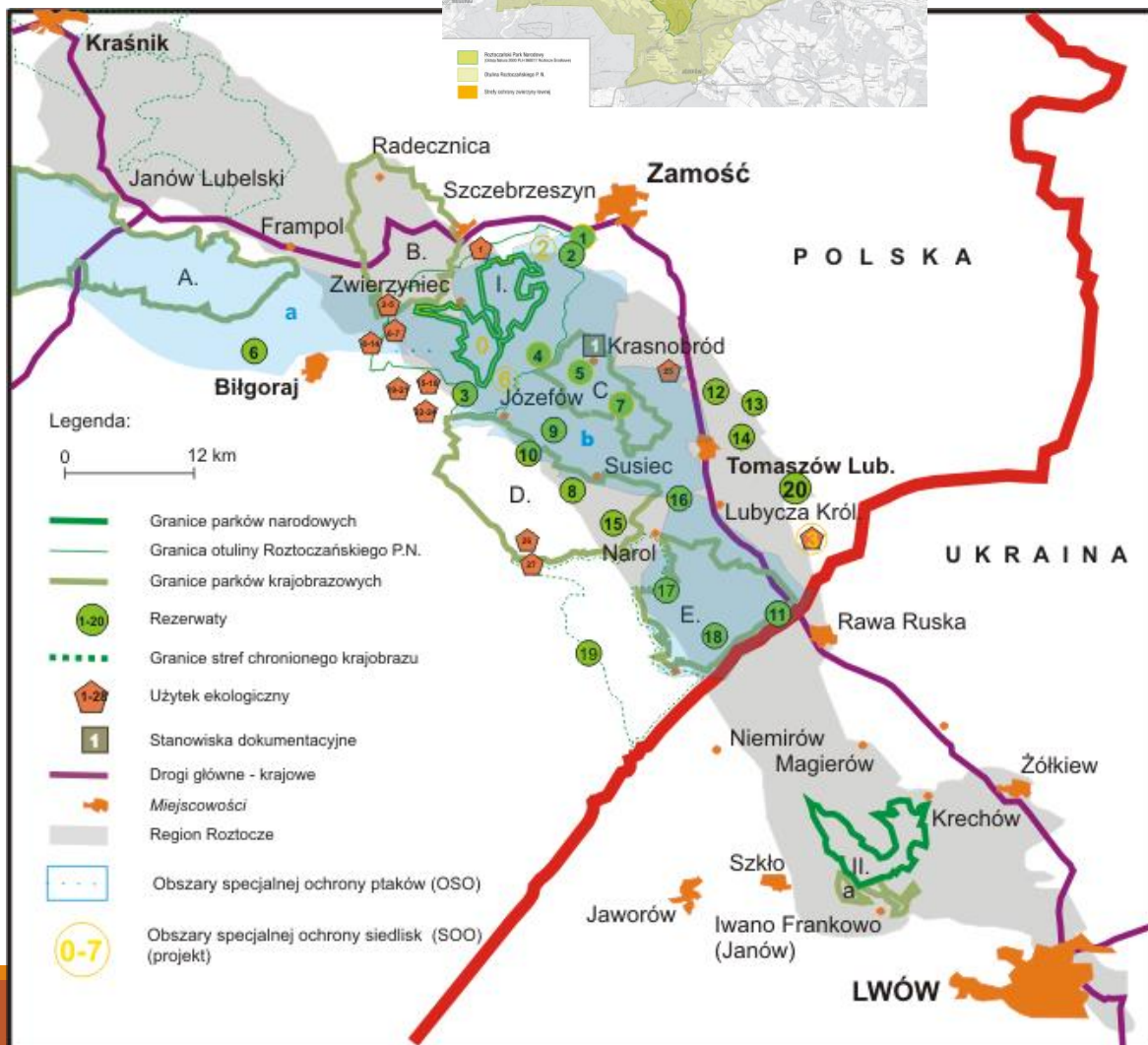
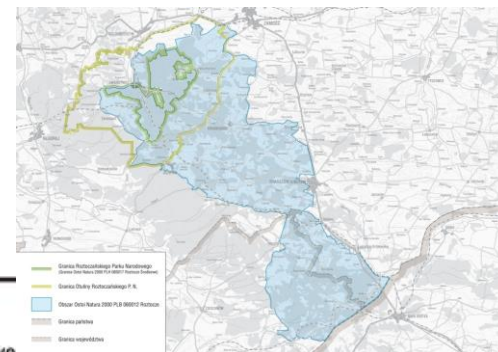
Zwierzęta:
ponad 3 630 gat.,
w tym bezkręgowce 3 300 gat.,
343 gat. kręgowców
1 gat. kręgowce bezszczętkowe
30 gat. promieniopłetwe
15 gat. płazów
9 gat. gadów
228 gat. ptaków
60 gat. ssaków

Roztoczański Park Narodowy systemie obszarów chronionych Rzecznictwa

Otulina
i strefa ochrony
zwierząt łownych

RPN
w sieci
NATURA 2000

Parki narodowe.
I. Roztoczański P.N.
II. Jaworowski P.N.

Parki krajobrazowe:
A. Janowski P.K.
B. Szczebrzeszyński P.K.
C. Krasnobrodzki P.K.
D. P.K. Puszczy Solskiej
E. Południoworoztoczański P.K.

Rezerваты przyrody:

1. Hubale	11. Siedliska
2. Wieprzec	12. Skrzypty Ostrów
3. Szum	13. Piekielko
4. Debry	14. Jalinka
5. Św. Roch	15. Las Bukowy
6. Obar	16. Minokał
7. Zaroście	17. Źródła Tanwi
8. Nad Tanwią	18. Sołokija
9. Nowiny	19. Jedlina
10. Czartowe Pole	20. Machnowska Góra

Obszary Natura 2000

Obszary specjalnej ochrony siedlisk (SOO)

0. Roztocze Środkowe
- Hubale
 - Kały
 - Machnowska Góra
 - Debry
 - Św. Roch
 - Sztołnie w Senderkach
 - Zaroście

Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO)

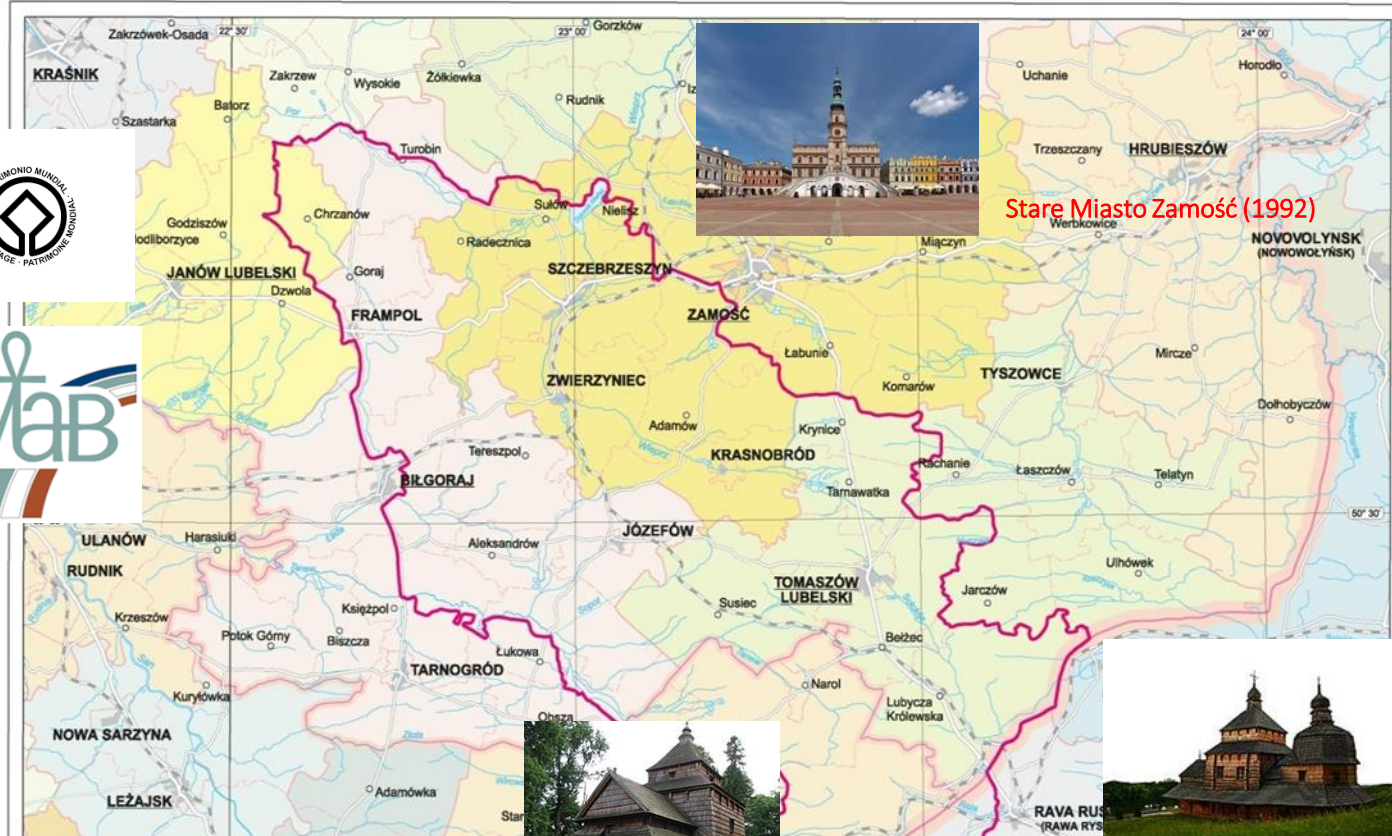
- a. Lasy Janowskie
b. Puszcza Solska

1. Użytek ekologiczny Brodzka Góra

1. Stanowisko dokumentacyjne Kamieniołom w Krasnobrodzie

a. Zapowiednik Roztocze

Rzotczański Park Narodowy w Transgranicznym Rezerwacie Biosfery Roztocze

TRANSGRANICZNY REZERWAT BIOSFERY „ROZTOCZE”
PROJECTED TRANSBOUNDARY BIOSPHERE RESERVE „ROZTOCZE”

Położenie na tle podziału administracyjnego

Location on the background of administrative division

- Granica Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Roztocze”
Boundary of TBR „Roztocze”
- Granice państwa
State borders
- Granice województw (PL) i granice obwodów (UA)
Voivodship borders (PL) and oblast borders (UA)
- Granice powiatów (PL) i granice rejonów (UA)
Powiat borders (PL) and rayon borders (UA)
- Granice gmin miejskich (PL)
Municipality borders
- Granice gmin (PL)
Commune borders (PL)

- LVIV** Miasta obwodowe (UA)
Oblast capital cities
- ŁAŃCUT** Miasta powiatowe (PL) i miasta rejonowe (UA)
Powiat capital towns (PL) and rayon capital towns (UA)
- RUDNIK** Inne miasta
Other towns
- Łabunie** Wsie gminne (PL)
Communal villages (PL)

Stare Miasto Zamość (1992)

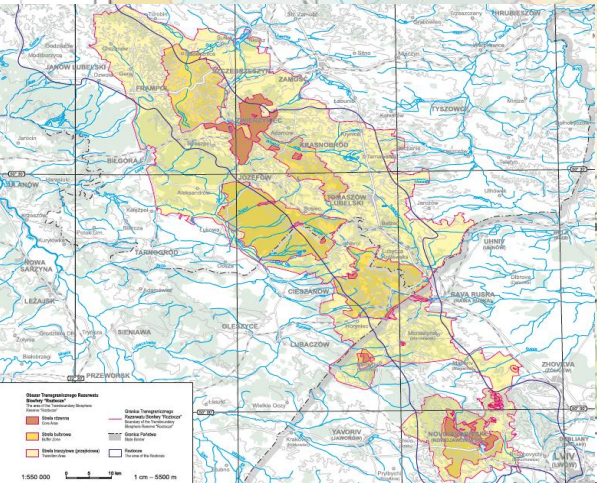
Cerkiew w Radrużu (2013)

Cerkiew w Potyliczu (2013)

Cerkiew w Żółkwi (2013)

1:500 000 0 5 10 km 1 cm = 5000 m

„Zielone technologie” w Roztoczański Park Narodowy

Zabezpieczenie materialne funkcjonowania RPN

- urządzeń ochrony środowiska: termomodernizacja, odnawialne źródła energii – panele słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne, pompy ciepła, piece na biomasę, oczyszczalnie hydrofitowe, odzyskiwanie wód opadowych do celów sanitarnych i gospodarczych,
- substancji mieszkaniowej,
- obiektów administracyjnych w tym zabytkowej siedziby Parku,
- monitoring skutków wprowadzonych technologii,
- infrastruktury związanej z udostępnianiem Parku
- dróg wewnętrznych, parkingi, mała architektura drewniana Parku.

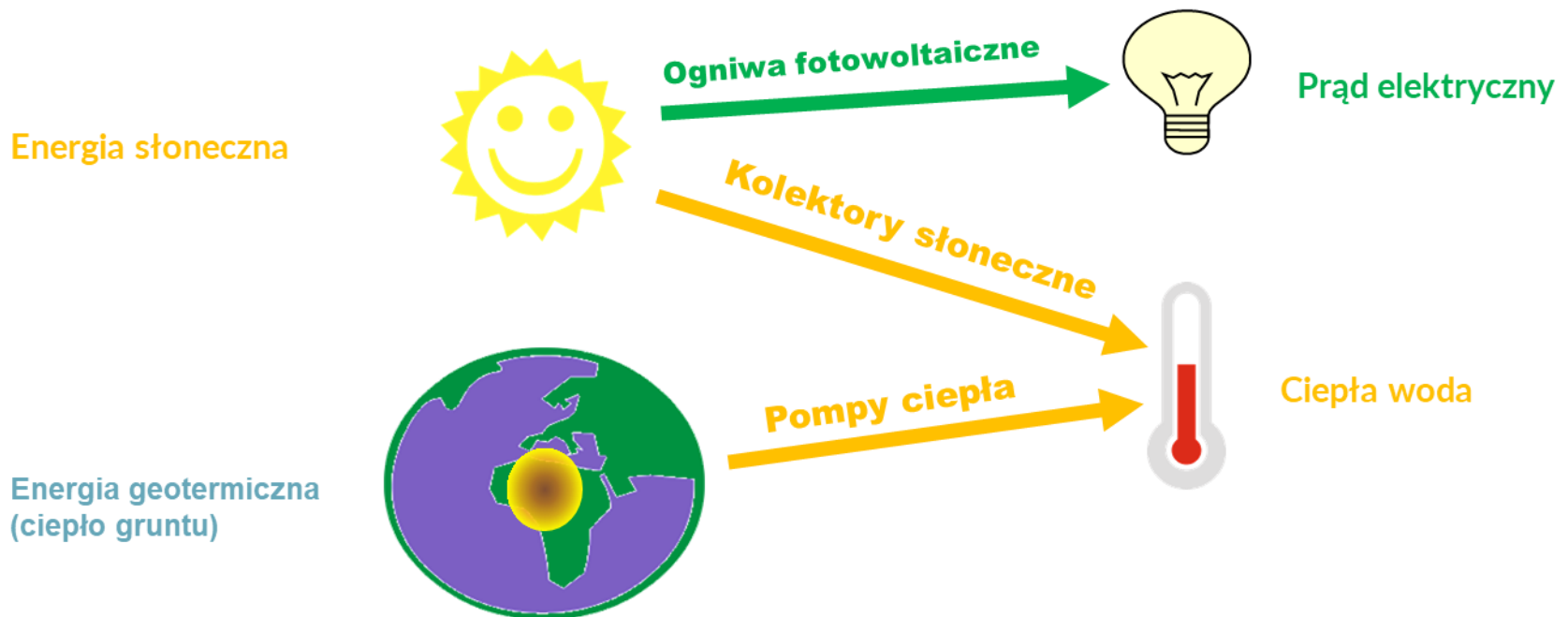
Systemy istniejące	ilość
OZE/zielone technologie	
Termomodernizacja	12
Instalacje solarne	20
Fotowoltaika	5
Pompy ciepła	4
Oświetlenia led	2
Wody opadowe	1
Oczyszczalnie hydrofitowe	3
Oczyszczalnie biologiczne	4

Systemy projektowane	ilość
OZE/zielone technologie	
Termomodernizacja	2
Instalacje solarne	0
Fotowoltaika	6
Pompy ciepła	2
Oświetlenia led	1
Wody opadowe	1
Oczyszczalnie hydrofitowe	2 ?
Oczyszczalnie biologiczne	0

Zielone technologie

- Likwidacja azbestu,
- Odnawialne źródła energii,
- Termomodernizacje,
- Systemy wykorzystania wód opadowych,
- Stosowanie oszczędnych i nowoczesnych technologii związanych z wykorzystaniem gazu i drewna,
- Ekologiczne środki transportu; samochody hybrydowe, w planie elektryczne,
- Efektywne oczyszczalnie ścieków i kanalizowanie obiektów w Parku,
- Technologie oszczędzające wodę,
- Wykorzystanie wód opadowych do celów technicznych,
- Oczyszczalnie hydrofitowe.

Odnawialne źródła energii

Wykonanie projektu termomodernizacji RCNE z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii:

Wytyczne do realizacji projektu:

- kubatura obiektu 6700 m³
- powierzchnia użytkowa 1155 m²
- zapotrzebowanie na ciepło – około 150 kW
- moc elektryczna – około 80 kW

Według założeń projektowych zainstalowano:

- baterię kolektorów słonecznych o powierzchni 74 m²
- pompy ciepła solanka-woda o łącznej mocy cieplnej 170 kW
- baterię ogniw fotowoltaicznych o powierzchni 150 m² i mocy 0,021 MW
- rezerwowe źródło ciepła – kocioł na biomasę o mocy 150 kW
- zintegrowany system sterowania pracą urządzeń cieplnych
- przekształtniki DC/AC oraz układ pomiarowy – umożliwiające połączenie instalacji baterii ogniw fotowoltaicznych z siecią energetyki zawodowej a tym samym sprzedaż nadwyżki wyprodukowanej zielonej energii

Schemat energetyczny obiektu RCNE

Sieć elektryczna
zasilająca

Ogniwa
fotowoltaiczne

Falowniki
DC/AC

Rozdzielnia
główna

Wentylacja
mechaniczna
(odzysk ciepła)

Roztoczański Park Narciarski

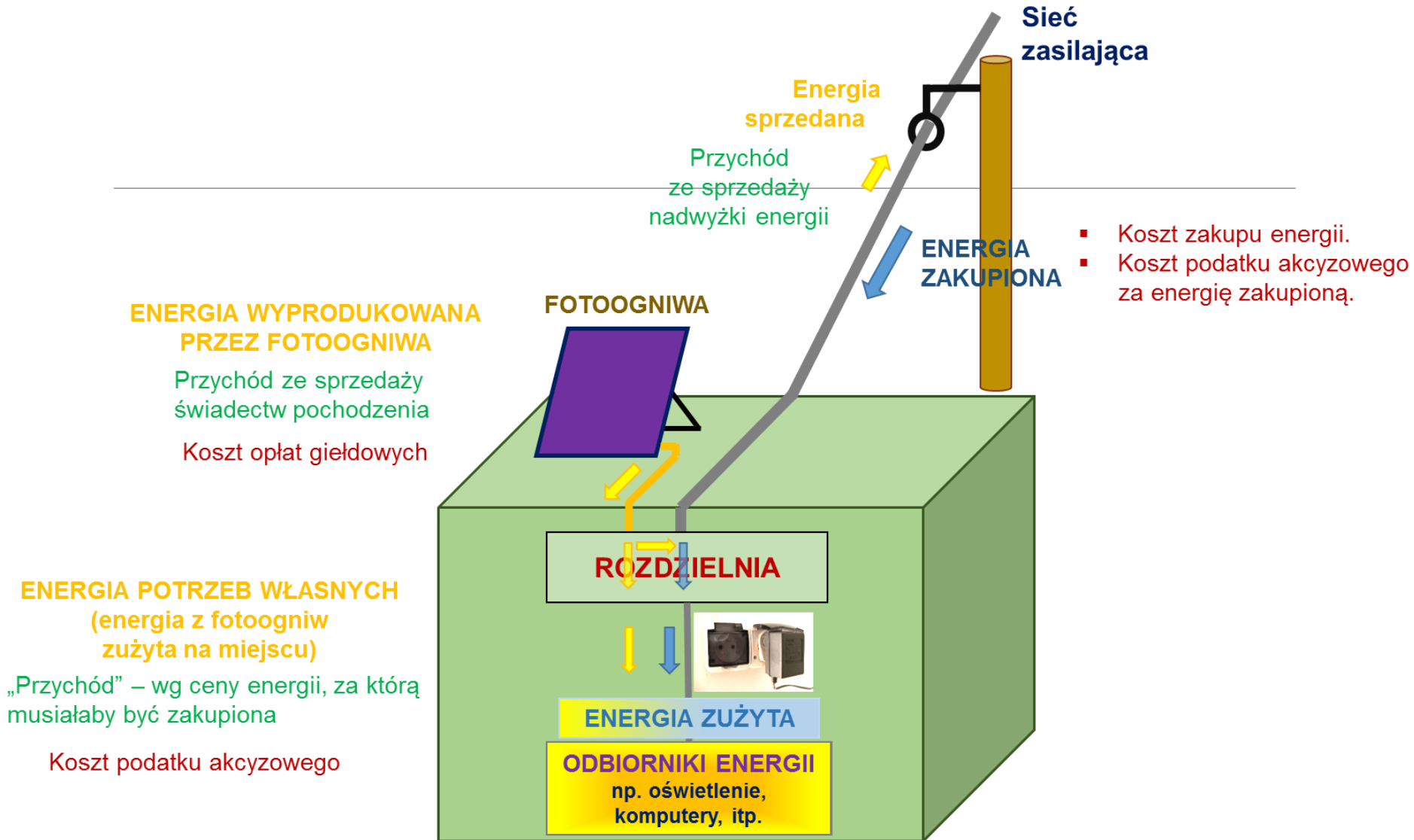
Roztoczańskie Centrum Naukowe - EKOLOGIA

Stacja Bazowa Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego "Roztocze"

www.roztozczanski.pn.pl

e-mail:monitoring@roztozczanski.pn.pl

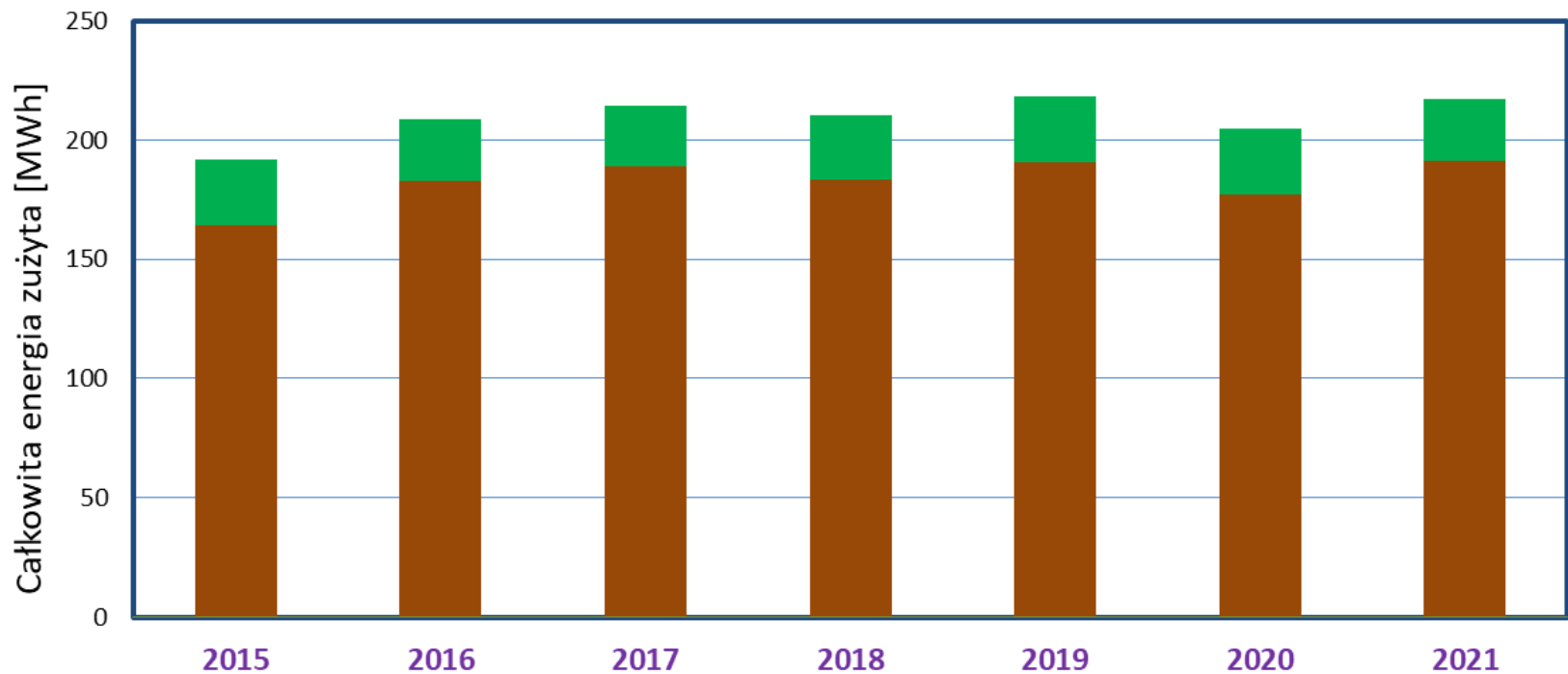
Koszt energii elektrycznej

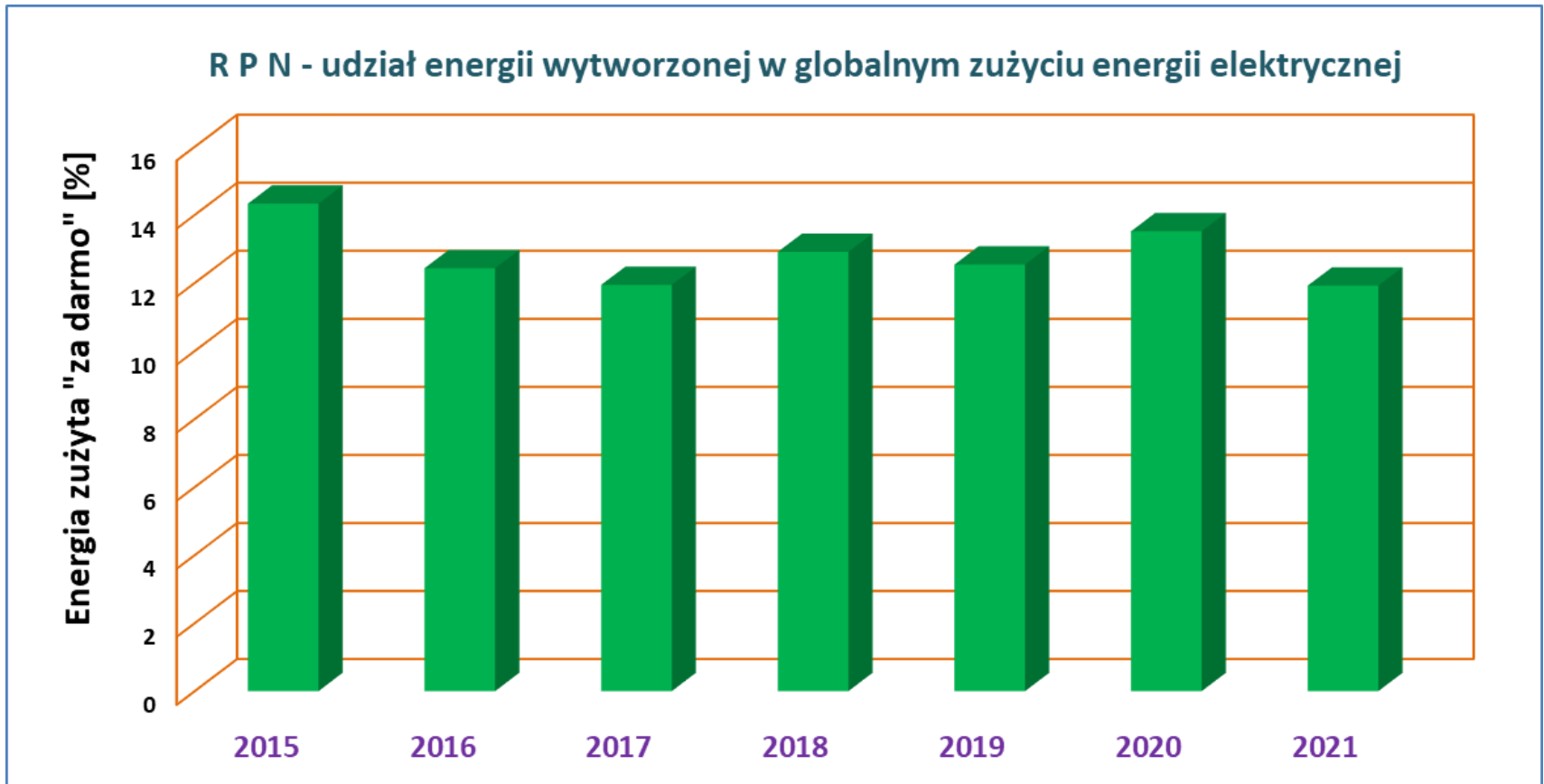
Zestawienia tabelaryczne i wykresy

R P N - energia zakupiona i zużyta "na miejscu" w roku 2021

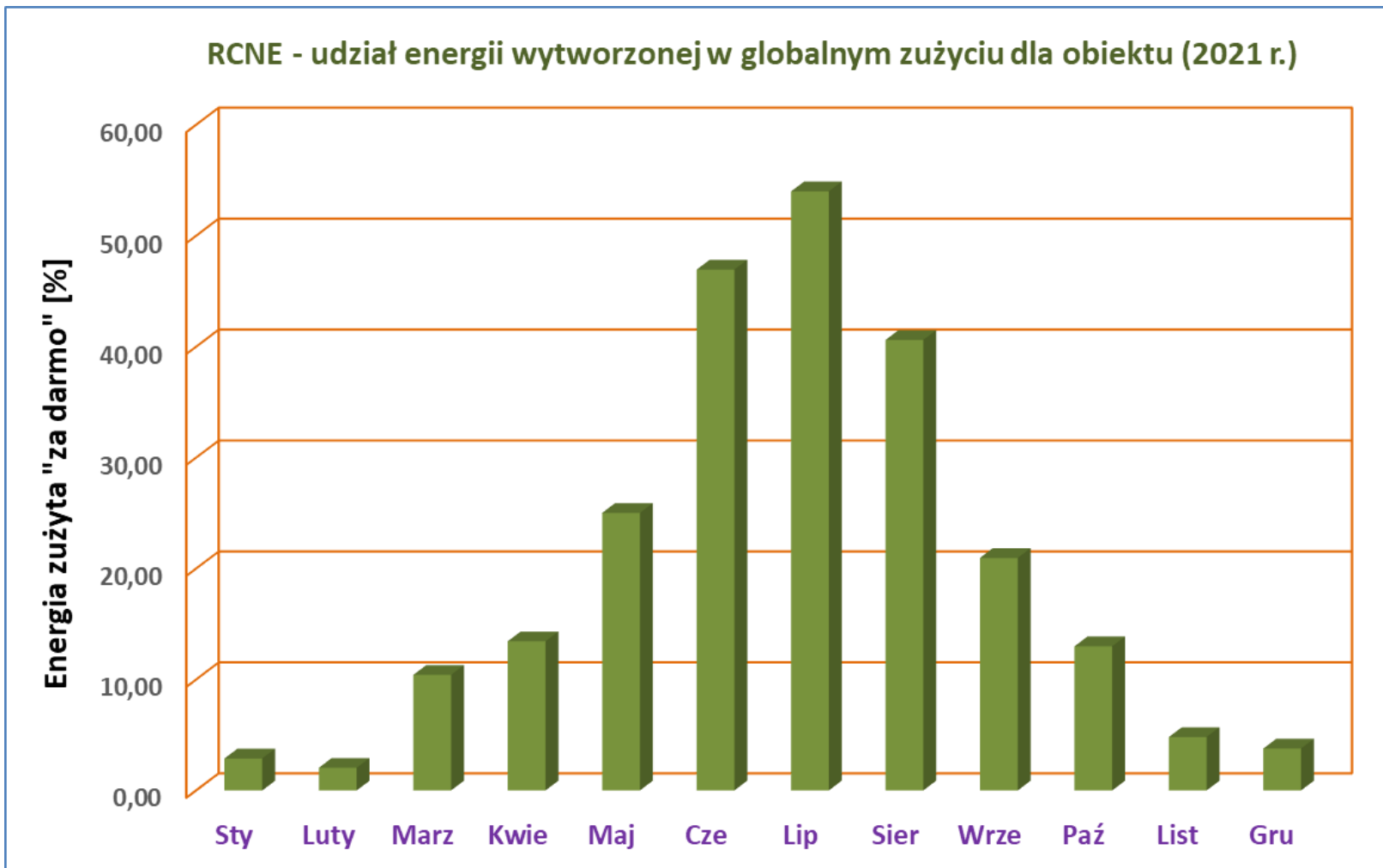
■ Energia zakupiona [MWh] ■ Zużyta na miejscu [MWh]

Zestawienia tabelaryczne i wykresy

Zestawienia tabelaryczne i wykresy

Odnawialne źródła energii w RPN w latach 2011-2014

	2011	2012	2013	2014	Razem
Kolektory słoneczne: ilość instalacji / łączna powierzchnia [m ²]	1 / 74	7 / 53	1 / 8	11 / 53	20 / 188
Pompy ciepła: ilość instalacji / łączna moc cieplna [kW]	1 / 170	3 / 50	0	0	4 / 220
Fotoogniwa: ilość instalacji / łączna moc [kW]	1 / 21	0	0	4 / 57	5 / 78

Średnia roczna produkcja energii odnawialnej w RPN

Źródło energii odnawialnej	Ilość instalacji [szt.]	Produkcja ciepła [GJ]; energii elektrycznej [MWh]	Uwagi
Kolektory słoneczne	20	168	Łączna powierzchnia 188 m ²
Pompy ciepła	4	630	Łączna moc cieplna 220 kW, średni łączny czas pracy pod obciążeniem ok. 10 000 h/rok, przyjęto COP = 3,5.
Fotoogniwa	5	74	Łączna moc instalacji 78 kW.

Zachodzące globalne zmiany klimatu są widoczne w układach regionalnych. W RPN temperatura **grudnia** na przestrzeni ostatnich 20 lat (2001-2020) wzrosła o **5,3 °C**, **roczna o 2,1 °C**, niekorzystny rozkład opadu powoduje (zmniejszony opad zimowy), większa ilość zjawisk ekstremalnych, obniżenie się poziomu wód gruntowych, powoduje, że mamy do czynienia z suszą.

ROK	MWh
	styczeń - grudzień
2015:	1,147 - 2,019
2016:	1,242 - 0,694
2017:	0,665 – 0,962
2018:	1,617 – 0,710
2019:	0,455 – 1,338
2020:	2,093 – 1,054
2021:	0,786 – 0,660

Energia elektryczna w RPN wraz z fotowoltaiką

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Energia zakupiona [MWh]	164,232	182,636	188,755	183,189	190,841	177,056	191,000
Energia wytworzona [MWh]	77,443	73,862	69,666	74,627	73,126	75,390	67,718
Energia oddana [MWh]	49,443	47,939	44,065	47,467	45,775	47,710	41,868
Zużyta na miejscu [MWh]	27,461	25,923	25,601	27,160	27,351	27,680	25,850
Energia „za darmo” [%]	14,33	12,43	11,94	12,91	12,54	13,52	11,92

ZREALIZOWANE PROJEKTY

**„Pałac plenipotenta” –
siedziba Dyrekcji Parku obiekt poddany;
termomodernizacji z zastosowaniem
odnawialnych źródeł energii, system
odzyskiwania wód opadowych do celów
gospodarczych, z zachowaniem
kanonów konserwatorskich**

**Powierzchnia parku:
8 500 ha**

**Roztoczański Park
Narodowy obejmuje
ochroną obszar o
wyjątkowo cennych
walorach przyrodniczych,
ale również kulturowych.**

**Dlatego zastosowanie
odnawialnych źródeł
energii a przez to
ograniczenie emisji
zanieczyszczeń ma dla
kondycji parku
szczególne znaczenie.**

ZREALIZOWANE PROJEKTY

Leśniczówka
Zwierzyniec, ul.
Plażowa 7
(instalacja
solarna – ciepła
woda),
termomoderniza
cja,

**Ośrodek
Edukacyjno-
Muzealny**
Zwierzyniec, ul.
Plażowa 2
(instalacja
fotowoltaiczna,
moc 6,6 kW),
obiekt wpisany w
historyczną część
Zwierzynca

ZREALIZOWANE PROJEKTY

**Leśniczówka
„Słupy”**

Kosobudy 121

**(instalacja
fotowoltaiczna
moc - 7,9 kW
oraz solarna -
ciepła woda),
zmodernizowana
oczyszczalnia**

ZREALIZOWANE PROJEKTY

OHZ Florianka”

Górecko Stare
104

**(instalacja
fotowoltaiczna
moc - 37 kW)
rewitalizacja i
adaptacja ,
oczyszczalnia
hydrofitowa,**

Efekt ekologiczny wprowadzania „zielonych technologii”.

Dla zainstalowanych w Roztoczańskim Parku Narodowym systemów wytwarzania ciepła i energii elektrycznej z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii osiągnięto znaczące ograniczenie emisji dwutlenku węgla oraz innych zanieczyszczeń.

Łącznie roczne ograniczenie emisji dwutlenku węgla w RPN wynosi około 226 321 kg.

Przy średniej emisyjności CO₂ silnika spalinowego około 120 g/km, oszczędność emisji CO₂ w RPN daje możliwość przejechania samochodem około 1 886 008 km.

Długość równika — 40 075,704 km; 47 okrążeń

Wody opadowe i oczyszczalnie hydrofitowe

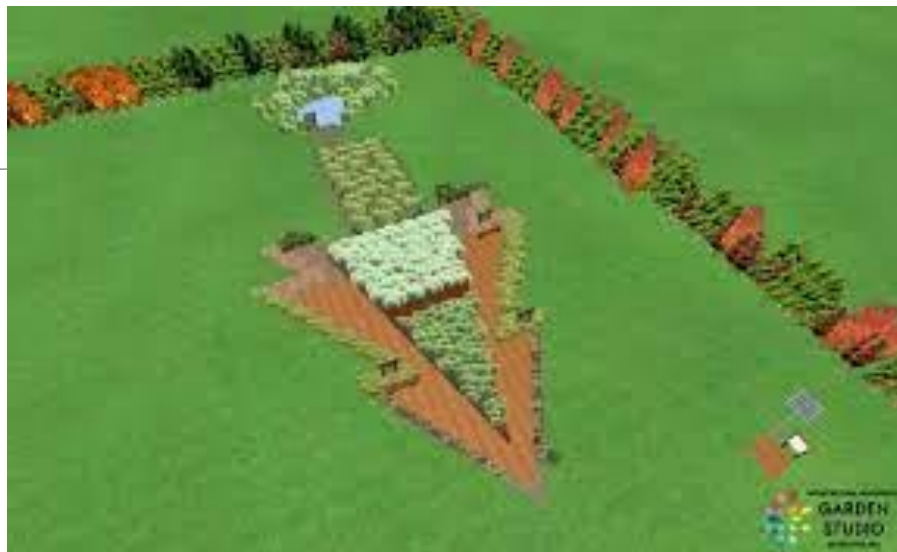
System wód opadowych do mycia pojazdów przy dyrekcji RPN

Wody opadowe i oczyszczalnie hydrofitowe

Oczyszczalnia hydrofitowa przy leśniczówce RPN, ul. Biłgorajskiej w Zwierzyńcu

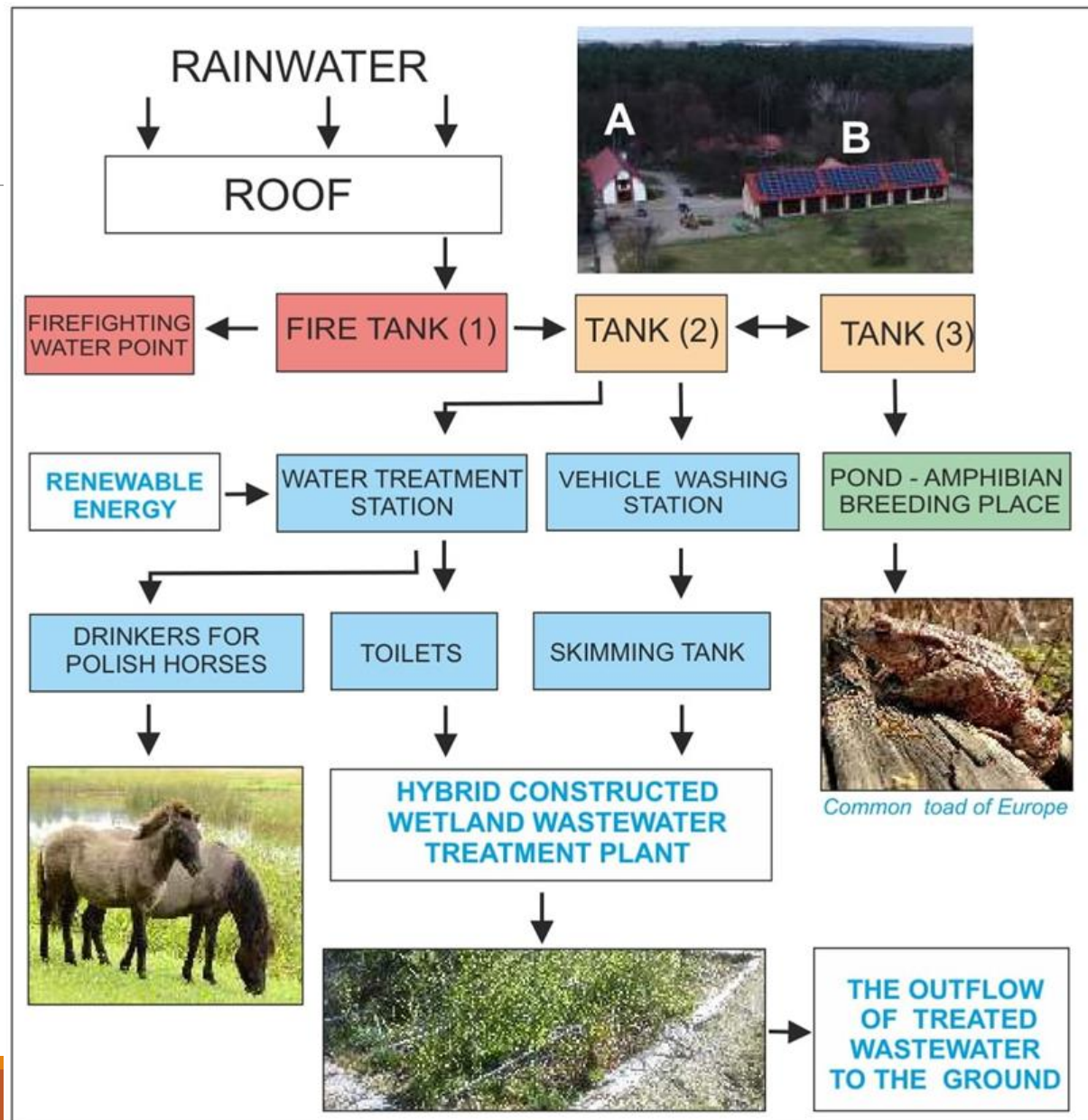

Oczyszczalnia hydrofitowa „jodełka” przy kancelariach obwodów ochronnych w Kosobuadach w RPN

Oczyszczalnia hydrofitowa przy terenowej bazie edukacyjno-turystycznej we Floriance „Gajowska Komanówka”

Planowane działania: Budowa zrównoważonego systemu gospodarowania wodami opadowymi w Ośrodku Hodowli Zwierząt we Floriance w Roztoczańskim Parku Narodowym. A — stajnia, B — stodoła

Dziękujemy za uwagę

Tadeusz Grabowski

Koncepcja i przygotowanie prezentacji:
Jarosław Zdziach
Tadeusz Grabowski

Rysunki:
E. Grabowska

Materiały źródłowe:
Roztoczański Park Narodowy, J. Zdziach

